

Пројекат

„Србија и изазови у међународним односима 2024. године“

Руководилац пројекта: др Ивона Лађевац

1) Опис планираних истраживања и очекиваних резултата:

Предмет истраживања обухвата феномене и процесе у политичкој, безбедносној, правној и економској равни међународних односа који детерминишу положај Републике Србије у светској политици и привреди у 2024. години, са посебним освртом на околности које су изазвали ратни сукоби на територији Украјине и Блиском истоку.

Научни циљеви пројекта биће остварени спровођењем научних истраживања у четири сазнајне равни:

- 1) Утврђивање практичне примењивости теоријских приступа, појединих концепата и аналитичких модела из домена научног изучавања међународних односа, међународне безбедности, међународног права и светске економије. У средишту ове равни налазиће се поновно промишљање научне валидности водећих становишта у оквиру актуелне теоријске дебате, те на које начине она могу даље да се развију и примене у одговору на конкретна истраживачка питања која ћемо поставити у оквиру овог пројекта;
- 2) Дескриптивна анализа постојеће структуре и динамике феномена и процеса у политичкој, безбедносној, правној и економској равни међународних односа, са посебним тежиштем на препознавање нових феномена и процеса са потенцијално важном улогом у обликовању глобалних односа у наредном периоду.
- 3) На основу резултата дескриптивне анализе истраживачки тимови настојаће да уоче и научно објасне најкрупније изазове на које Србија мора у наредном периоду да одговори да би остварила спољнополитичке циљеве и заштитила виталне интересе;
- 4) Развијање могућих сценарија за пружање делотворног одговора на старе и нове изазове у политичкој, безбедносној, правној и економској равни међународних односа као основе за осмишљавање конкретних препорука и смерница за успешно спровођење спољне политике Србије у глобалном и регионалном окружењу у наредном периоду.

Друштвени циљеви пројекта:

- 1) Синтезом усвојеног и новог научног знања из научних дисциплина међународних односа, међународне безбедности, међународног права, економских наука, политичке географије и дипломатске и војне историје, намера је да се дође до научних резултата који ће послужити као експертска основа за осмишљавање стратегијских и програмских докумената и конкретних дипломатских акција Републике Србије.

2) Упознавање научне, стручне и шире јавности са оствареним научним резултатима ради ваљаног разумевања текућих дешавања на међународном плану и положаја Србије у светској политици и економији.

Теоријска и методолошка сложеност спровођења одабраног предмета истраживања у виду феномена и процеса у политичкој, безбедносној, правној и економској равни међународних односа који детерминишу положај Републике Србије у светској политици и привреди у раном 21. веку, определила је на осмишљавање пет потпројеката који се подударају са организационом структуром Сектора за научноистраживачку делатност Института.

Потпројекте ће спроводити пет научноистраживачких центара Института:

Центар за суседство и Средоземље

Потпројекат: Суседство и Средоземље у процесима светских, регионалних и локалних политичких, економских и друштвених промена у 2024. години.

Руководилац потпројекта: др Марина Костић Шулејић.

У оквиру потпројекта разматраће се билатерални и мултилатерални односи широког спектра актера (државе, покрети од међународног значаја, међународне организације...) земаља Балкана и Средоземља. Посебна пажња биће посвећена положају Србије спрам процеса на светском, регионалном и локалном плану. Тежиште ће бити стављено на стање и перспективе сарадње са суседним земљама и на последице сукобљавања Запада са Русијом и Кином. Блискоисточне земље, које су услед ратова и посебно сукоба у Гази у фокусу светске пажње, биће разматране кроз њихове односе према актуелним збивањима и великим силама.

Центар за евроатлантске студије

Потпројекат: Евроатлантски простор (Америка и Европа) у 2024. години

Руководилац потпројекта: др Милош Петровић.

Тематски оквир потпројекта обухвата три групе истраживачких питања: 1) међународни феномени од значаја за евроатлантски простор (са посебним нагласком на актуелни рат на истоку Европе и најновије жариште на Блиском истоку); 2) спољне политике евроатлантских актера (САД, ЕУ и њених држава чланица, НАТО, европских држава нечланица ЕУ и НАТО, држава Латинске Америке, Канаде, осталих међународних организација и других недржавних актера); 3) односи Србије с евроатлантским актерима и елементи њене спољне политике који се тичу феномена од значаја за евроатлантски простор.

Центар за евроазијске студије

Потпројекат: Актери, односи и феномени у евроазијском простору у 2024. години.

Руководилац потпројекта: др Богдан Стојановић.

Потпројекат ће бити фокусиран на истраживање и анализу украјинске кризе, нових сукоба на Блиском истоку, дестабилизацију субрегионалних безбедносних (пот)комплекса (кавказско – каспијском, источноазијском, централноазијском и тд.) као и све комплекснијим односима САД и Кине који детерминишу безбедност Евроазије не само у наредним годинама, већ највероватније и у предстојећим деценијама. Од тога како ће бити устројена безбедносна архитектура Евроазије у великој мери зависиће и међународни поредак у целини. Због тога је перманентно анализирање актуелних криза (и вероватно избијање нових на неуралгичним геополитичким тачкама) и континуално истраживање свих процеса који се тичу (макро)регионалне безбедности и трансформације структуре светског политичког система значајно за утврђивање закономерности које се тичу међународних односа. Поред овог теоријског, поменуто истраживања имају и практични, односно друштвено-политички значај ако се има у виду да Република Србија своје интересе у међународним односима брани ослањањем на међународно право, учешћем у раду међународних организација и развојем билатералне сарадње са другим државама, што у комплексном међународном окружењу често није једноставно.

Центар за међународне организације и међународно право

Потпројекат: Србија 2024: изазови у међународном правном и економском поретку.

Руководилац потпројекта: др Јелица Горданић.

Предмет истраживања потпројекта обухвата најважније феномене и процесе у развоју међународних економских односа, међународног права и међународних организација који утичу на спољнополитичко позиционирање Србије. Приоритетна истраживачка питања биће фокусирана на: 1) могуће правце унапређења глобалне конкурентности економије Србије; 2) могуће правце унапређења економских односа Србије са Европском унијом и међународним економским институцијама; 3) актуелна питања развоја и кодификације савременог међународног права и међународне јуриспруденције; 4) могуће правце унапређења међународноправног положаја Србије (хармонизација са комунитарним правом, међународноправни аспект проблема статуса Косова и Метохије, питања сукцесије СФРЈ, положај Србије у контексту геополитичке ситуације у свету).

Центар за студије „Појаса и пута”

Потпројекат: Србија и кинеске иницијативе у 2024. години.

Руководилац потпројекта: др Александар Митић.

Истраживање у оквиру овог потпројекта биће фокусирано на: 1) глобалне економске, политичке, правне и безбедносне ефекте кинеских иницијатива и то пре свега Иницијативе „Појас и пут”, али и „Глобалне безбедносне иницијативе” и „Глобалне развојне иницијативе”; 2) спољнополитичке изазове и користи које за Србију доноси учешће у поменутиим иницијативама; 3) могуће правце унапређења политичких и економских прилика у Србији кроз Иницијативу „Појаса и пута”; 4) дефинисање могућих сценарија развоја кинеске спољне политике на простору Балкана и природи улоге коју ће Србија имати у оквиру Иницијативе „Појас и пут”.